Centra wsparcia wyróżnikiem krakowskiej edukacji – od interwencji po działania systemowe

2026-07-01

W 2022 roku Miasto Kraków, w partnerstwie z Biurem UNICEF ds. Reagowania na Potrzeby Uchodźców w Polsce, uruchomiło Słoneczne Przestrzenie Wsparcia „Słońce” – centra wsparcia psychologiczno-pedagogicznego zapewniające wielojęzyczne usługi diagnostyczne, terapeutyczne oraz wsparcie w zakresie rozwoju społeczno-emocjonalnego – które odegrały niezwykle ważną rolę w edukacji i integracji wielokulturowych społeczności szkolnych. Krakowski model wsparcia społeczno-edukacyjnego, z którego dotychczas skorzystały tysiące uczniów i uczennic z Ukrainy oraz innych krajów, a także ich rodziny, zdobył uznanie zarówno w Polsce, jak i za granicą.

Potrzeba stworzenia odpowiedniego środowiska edukacyjnego dla dzieci z doświadczeniem migracji i uchodźstwa – wspierającego, bezpiecznego i włączającego – była jednym z następstw eskalacji wojny w Ukrainie. Tak istotne społecznie obszary, jak edukacja i pomoc psychologiczna, wymagały nie tylko działań doraźnych, lecz przede wszystkim rozwiązań systemowych. Kluczowym partnerem Krakowa stało się Biuro UNICEF ds. Reagowania na Potrzeby Uchodźców w Polsce. Dzięki otrzymanemu wsparciu miasto mogło uruchomić liczne działania i inicjatywy skierowane do dzieci uchodźczych, ich polskich rówieśników, rodzin oraz całych społeczności lokalnych. Część z tych projektów jest realizowana do dziś.

Jednym z największych wspólnych przedsięwzięć Krakowa i UNICEF-u są Słoneczne Przestrzenie Wsparcia „Słońce”, działające przy samorządowych poradniach psychologiczno-pedagogicznych. W początkowym okresie reagowania na skutki wojny w Ukrainie, gdy zapotrzebowanie na tego typu pomoc było największe, funkcjonowały one w ośmiu lokalizacjach. Wraz ze zmianą potrzeb społeczności uchodźczej liczba placówek została dostosowana do sytuacji – najpierw działały cztery centra, a obecnie funkcjonują dwa: przy ul. Zabłocie 23 (dla dzieci w wieku szkolnym) oraz na Os. Willowym 35 (dla dzieci w wieku żłobkowym i przedszkolnym).

Historia tych placówek pokazuje, w jaki sposób Kraków, odpowiadając na społeczne i edukacyjne wyzwania związane z rosnącą różnorodnością kulturową społeczności szkolnych, skutecznie przeszedł od działań interwencyjnych do rozwiązań systemowych. Efektem jest model środowiskowego, inkluzywnego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, który sprawdza się we współczesnych realiach i pozostaje elastyczny wobec dynamicznie zmieniających się potrzeb.

„Słońca” wspierały – i nadal wspierają – dzieci i młodzież z doświadczeniem migracji i uchodźstwa, ich rodziny oraz środowiska rówieśnicze. Oferują również pomoc nauczycielom, wychowawcom i dyrektorom szkół pracującym na co dzień w wielokulturowych i wielojęzycznych klasach. Wsparcie obejmuje diagnozę oraz profilaktykę trudności adaptacyjnych, emocjonalnych i rozwojowych, w tym związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczniów i uczennic. Wśród oferowanych form pomocy znajdują się m.in. terapia mowy i języka, warsztaty arteterapeutyczne, zajęcia wspomagające rozwój psychoruchowy, psychoterapia oraz wsparcie edukacyjne. Centra organizują także różnorodne aktywności, szkolenia i konsultacje dla rodziców, nauczycieli oraz asystentów międzykulturowych. Ponadto realizowały dodatkowe projekty we współpracy z UNICEF-em i Miastem Kraków, skierowane

do dzieci, specjalistów oraz asystentów międzykulturowych.

Od początku działalności działania te realizowane są przez zespół specjalistów reprezentujących różne środowiska i doświadczenia kulturowe, pochodzących z różnych krajów. Ich praca opiera się na wieloletnim doświadczeniu samorządowych poradni psychologiczno-pedagogicznych, które od lat zapewniają dzieciom i młodzieży oraz ich opiekunom profesjonalną pomoc psychologiczną i specjalistyczne wsparcie.